

Asia: VN/1093/2021

Lausuntopyyntö hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi varhaiskasvatuslain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Kommentit esityksen lakipykäliin ja säännöskohtaisiin perusteluihin

Elinkeinoelämän keskusliitto EK kiittää mahdollisuudesta lausua hallituksen esityksestä laiksi varhaiskasvatuslain muuttamisesta.

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi varhaiskasvatuslakia siten, että nykyisen ilmoitusmenettelyn sijaan laissa säädettäisiin yksityisen päiväkotitoiminnan luvanvaraisuudesta. Toiminnan aloittaminen tai olennaisen muutoksen toteuttaminen edellyttäisi lupaviranomaisen hyväksyntää. Yksityinen perhepäivähoito jäisi edelleen ilmoitusmenettelyn piiriin. Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.2023. Esityksessä säädettäisiin jo rekisteröityjen palveluntuottajien siirtymäajasta 31.12.2025 saakka.

EK pitää varhaiskasvatuslakiin esitettyjä muutoksia tarpeettomina, eikä kannata niiden edistämistä. Nykyisessä ilmoitusmenettelyssä on toimitettava viranomaiselle käytännössä samat tiedot kuin esitettyssä lupajärjestelmässä. Sellaisia tilanteita, joissa viranomainen olisi joutunut puuttumaan jo käynnistettyyn päiväkotitoimintaan ei ole ollut käytännössä lainkaan.

Elinkeinovapautteen puuttuminen tekemällä toiminnan harjoittamista luvanvaraista edellyttää erittäin painavia perusteita. Myös emeritusprofessori Kaarlo Tuori toteaa opetus- ja kulttuuriministeriölle tekemässään selvityksessä elinkeinotoiminnan luvanvaraisuuden olevan poikkeus, joka on perusteltava painavilla yhteiskunnallisilla perusteilla. Yksityisellä ja julkisella varhaiskasvatuksella on tälläkin hetkellä käytännössä yhtenäiset laadulliset kriteerit, sillä kunnan on palveluita hankkiessaan varmistuttava siitä, että ostettavien palveluiden laatu vastaa kunnan itsensä tuottamien palveluiden laatua. Varhaiskasvatuslaki koskettaa yhdenvertaisesti yksityisiä ja julkisia toimijoita, henkilöstön kelpoisuusvaatimukset ja saama koulutus on sama ja ohjaus varhaiskasvatussuunnitelmien perusteineen on yhtäläistä. Yksityinen varhaiskasvatus on todettu monissa asiakasselvityksissä vähintään julkisen tasoiseksi, ja useissa tapauksissa myös julkista paremmaksi. Sellaisia erittäin painavia perusteita, joilla elinkeinovapautteen voitaisiin puuttua

tekemällä yksityinen päiväkotitoiminta luvanvaraiseksi ei ole EK:n näkemyksen mukaan yksinkertaisesti olemassa.

Kommentit esityksen taloudellisten vaikutusten arviointiin.

EK pitää selvänä, että esitetyllä lupajärjestelmällä on varhaiskasvatuksen kustannuksia lisäävä vaikutus. Nousevien kustannusten kattaminen lupamaksuilla tarkoittaa käytännössä leikkausta laadukkaasta varhaiskasvatuksesta.

Kommentit esityksen viranomaisvaikutusten arviointiin. Aluehallintovirastoja pyydetään lausumaan ehdotuksena siitä, että mihin aluehallintovirastoon lupaviranomaisen tehtävät voitaisiin keskittää.

EK pitää nykyistä ilmoitusjärjestelmää eri osapuolten kannalta toimivana. Ilmoitusjärjestelmä mahdollistaa varhaiskasvatuksen laadun ja saavutettavuuden varmistamisen. EK:n käsityksen mukaan yhteistyö kuntien, aluehallintovirastojen ja palveluntuottajien välillä on nykyisellään toimivaa ja ongelmaton.

Kommentit esityksen lapsivaikutuksiin.

EK pitää jokseenkin kyseenalaisena esitysluonnoksen perusteluja, joiden mukaan luvanvaraisuus toteuttaisi lapsen etua suhteessa nykytilanteeseen. Lapsen etu on kaikkiin tuottajiin yhdenmukaisesti kohdentuva valvonta. Lapsen edun kannalta on aivan keskeistä, että valvonta, oli se sitten ennakkollista tai jälkikäteistä, kohdistuu palveluun eikä palveluntuottajatahoon. Esitysluonnos ei tuo tältäkkään osin parannusta nykytilaan.

Kommentit esityksen siirtymäaikaan.

EK pitää esitettyä siirtymäaikaan palveluntuottajien kannalta riittämättömänä. Mikäli esitysluonnos aiotaan toimeenpanna, niin EK ehdottaa siirtymäajan pidentämistä päättymään vuoden 2030 lopussa.

Muut kommentit.

-

Max 1 A4-sivun tiivistelmä lausunnosta.

-

Vieltojärvi Mikko
Elinkeinoelämän keskusliitto EK